

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola Praha 7, Tusarova 21

Adresa: Tusarova 21/790, 170 00 Praha 7

Identifikátor školy: 600 039 412

Zřizovatel: Městská část Praha 7, nábr. Kpt. Jaroše 7/1000 170 00 Praha 7

Školský úřad: Malířská 16, 170 00 Praha 7

Termín konání orientační inspekce: 23., 24. a 28. března 2000

Čj.	010 565/00-2401
Signatura	oa7ct103

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka ve všech ročnících probíhá podle výchovně vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 8847/96-2. Ve škole je celkem 438 žáků ve 20 třídách. Škola se stala příspěvkovou organizací s právní subjektivitou k 1. lednu 1995.

Hodnocení kvality vzdělávání

V rámci inspekční činnosti byla sledována kvalita vzdělávání **na 1. stupni** a v předmětech **matematika a fyzika**.

1. stupeň

Časová dotace jednotlivých předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Vypracované tematické plány respektují většinou úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola. Jejich kontrolou ČŠI nezjistila ve výuce sledovaných předmětů obsahovou duplicitu. Absence úprav a doplňků ve výuce je patrná pouze v matematice ve 2. a 3. ročníku. V tematických plánech 4. a 5. ročníku není zohledněn kurs výchovy ke zdraví. Zpracování plánů vychází většinou z osnov vzdělávacího programu. K jejich větší funkčnosti chybí promyšlenější struktura tematických celků (především v literární výchově), provázání mezipředmětových souvislostí, doplnění odbornou literaturou, vycházky etc. V hospitovaných hodinách byly výukové cíle reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu třídy a učebním osnovám.

Učitelé jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování. Zpracovali pro ně individuální plány, které využívají při výuce. Vedle toho mají třídní učitelky pro tyto děti jednou týdně hodinu nadstandardní výuky. Ve druhé třídě probíhá grafomotorický kurs pod vedením třídní učitelky.

Z třinácti vyučujících 1. stupně je plně kvalifikovaných sedm. Ostatní učitelky mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro 2. stupeň nebo jsou bez kvalifikace.

Vyučuje se ve funkčně zařízených, většinou tradičně uspořádaných učebnách, vyzdobených s různou mírou invence žákovskými pracemi a přiměřeně názornými pomůckami. Vybavení kabinetu základními didaktickými pomůckami, názorninami a audiovizuální technikou je přiměřené a účelné. Nadprůměrné je množství nových nástěnných obrazů s učivem, map, vlastivědných názornin apod. Žáci navštěvují při výuce počítačovou učebnu a velmi dobře vybavenou školní knihovnu. V jednotlivých předmětech 1. stupně žáci používají učebnice schválené MŠMT ČR od různých nakladatelství. Ve škole jsou možnosti používání alternativních zdrojů informací (počítačové programy, a to i pro žáky s poruchami učení, množství odborné literatury). Některé učitelky je začínají využívat.

Psychohygienické zásady jsou dodržovány jak v oblasti tvorby rozvrhu školy, tak při využívání přestávek. Žáci se mohou volně pohybovat ve třídách i po chodbách. Dvě velké přestávky slouží žákům pro pobyt na školním hřišti. Prostory školy jsou čisté a vkusně upravené. Pitný režim je dodržován. Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že většina žáků byla seznámena s řádem školy a se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví.

Výuka byla pečlivě připravená, v rámci převažujících tradičních metod práce ve vyučování byly hodiny až na výjimku promyšlené, dobře strukturované, měly jasné cíle a obsah. Společným znakem většiny hodin byl frontální způsob výuky se střídáním činností, které žáky v mezích možností aktivovaly (výklad, práce s učebnicí, s pracovním sešitem, samostatná práce, řízený rozhovor učitelů a žáků, hlasité čtení, soutěže, funkční využití koberce, snaha o vytváření modelových situací, etc.). Reznice na uplatňování kooperativních technik učení s sebou nese poněkud stereotypní model výuky. Učitelé v menší míře využívají mezipředmětové souvislosti a

jen občas kladou důraz na praktické využití znalostí a dovedností žáků. Patrná byla snaha využívat názorných pomůcek i odborné a krásné literatury. V některých případech upadala během hodiny pozornost a aktivita dětí. Příčinou byl přílišný verbalismus učitelek a vytváření malého prostoru pro nácvik komunikativních dovedností mezi sebou navzájem a sporadická možnost dětí vyjádřit svůj názor. Ve výuce docházelo k zohledňování žáků se specifickými poruchami učení.

Menší část sledované výuky tvoří nadprůměrně vedený výchovně vzdělávací proces. Vytváření prostoru pro potřeby a schopnosti žáků, účelné a tvořivé využívání učebních a didaktických pomůcek, využití aktivního učení, zařazování prvků dramatické výchovy a citlivé řízení výuky, spolu s respektováním postojů, názorů a individuálních zvláštností jednotlivých žáků svědčí o poučenosti, snaze a především tvořivosti vyučujících.

V průběhu výuky učitelé až na výjimku využívali vstupní a průběžné motivace, i když se s postupem času stávaly stereotypní. Ověřovali si pochopení učiva, ale jejich otázky nebyly vždy zaměřeny na pochopení vztahů a aplikaci učiva. Někdy byly formulovány tak, že žáci odpovídali jedním nebo dvěma slovy. Pokud vyučující prováděli průběžné hodnocení žáků, bylo většinou pozitivní. Při namátkové kontrole školních písemností žáků inspekce zjistila nedůsledné opravy ze strany učitelek. Úprava a úroveň sešitů je na nižší úrovni. V žakovských knížkách mají žáci neúměrnou převahu počtu známek z diktátů a pravopisných cvičení v českém jazyce nad jinými oblastmi hodnocení (literární výchova, sloh). Rezervy jsou v podpoře sebehodnocení a sebereflexi žáků, málo se využívá metody práce s chybou. Ve většině závěrečných částí hodin byli žáci pochváleni.

Rozvoj komunikativních dovedností žáků je na nižší úrovni vzhledem k jednotné volbě frontálních vyučovacích metod. Komunikační rovina vyučující - žák je díky vstřícnosti, klidu a trpělivosti většiny učitelů otevřená, založená na vzájemné důvěře. Častější využívání kooperativních způsobů práce by obohatilo vztahy mezi žáky navzájem, jejich komunikativní dovednosti a poskytlo učitelům více času respektovat individuální možnosti a tempo jednotlivých žáků.

Úroveň vzdělávání na 1. stupni je dobrá.

Matematika

Výuka ve všech třídách probíhá v souladu se zvoleným výchovně vzdělávacím programem. Týdenní dotace vyučovacích hodin jsou dodrženy. Učitelky mají pečlivě vypracované časově tematické plány, které vycházejí z osnov. Z těchto plánů je patrná návaznost výuky.

Matematiku vyučují ve škole dvě pedagogicky i odborně způsobilé učitelky s dlouholetou praxí. Učitelky zvolily ucelenou učebnicovou řadu, která umožňuje kontinuální výuku matematiky od šesté do deváté třídy, pro doplnění se využívají sbírky úloh, matematicko-fyzikální tabulky i starší učebnice matematiky, které jsou k dispozici v dostatečném množství. Didaktické pomůcky, softwarové vybavení školy pro výuku matematiky a didaktická technika, které se při výuce funkčně využívají, poskytují učitelkám kvalitní materiálně technické zázemí. Výuka matematiky probíhá ve dvou kmenových třídách, které mají velmi dobrou estetickou úroveň a jsou funkčně vybaveny žakovským a úložným nábytkem.

Sledovaná výuka byla připravená, časové jednotky zohledňovaly věk i potřeby žáků. Převážně frontálně vedená výuka usiluje o aktivní žakovu práci. Starší poznatky učitelky cíleně využívají při výkladu nového učiva. Tento postup však někdy zpomaluje pracovní tempo a vede k narušení plánované struktury hodiny. Důraz se klade na využití učiva v matematice i v ostatních předmětech. Důležitým prvkem výuky je její názornost. Při procvičování učiva je dán žákům dostatečný prostor. Respektováno je individuální tempo při samostatné práci. Málo se uplatňuje diferenciovaný přístup k žákům v jednotlivých třídách, nevyžívají se kooperativní metody práce. Náročnost řešených příkladů a odborný rozsah učiva odpovídá schopnostem dětí.

Praktické užití probíraného učiva, rozvržení učiva a vhodně volené příklady se využívají k motivaci. Sporadicky se provádí pozitivní hodnocení žáků učitelem za úspěšné plnění dílčích úkolů v průběhu hodiny, pochvala za samostatnou práci. Opomíjeno je, někdy z časových důvodů, závěrečné shrnutí hodiny a zhodnocení práce v hodině. Další rezervy pro zkvalitnění výuky jsou v oblasti práce s chybou v průběhu hodiny a ve využití vzájemného hodnocení a sebehodnocení žáků.

Ústní i písemný projev žáků má dobrou odbornou i jazykovou úroveň, u písemného projevu je dobrá i grafická úprava. Žáci, přiměřeně věku, užívají matematickou terminologii, včetně specifických matematických zápisů. Při práci žáků u tabule je učitelkami vyžadován rozbor úlohy, ale často chybí slovní doprovod při zápisu a výpočtu příkladu na tabuli i přes výzvy učitelky. Negativním prvkem výuky je malá důslednost při čtení desetinných čísel včetně řádů, obzvláště při dosazování do matematických vztahů. Přiměřenou náročnost mají čtvrtletní písemné práce. Analýza výsledků prací poskytuje učitelkám podklady pro cílené opakování a upevňování učiva. Sledované hodiny se vyznačovaly pracovní atmosférou, kterou ovlivňuje vystupování učitelek a jejich vztah k žákům.

Celkově má výuka matematiky dobrou úroveň.

Fyzika

Ředitel školy posílil o dvě hodiny celkovou dotaci výuky fyziky danou výchovně vzdělávacím programem. Časově tematické plány učiva, vypracované vyučujícími fyziky, vychází z osnov předmětu. Pečlivý přístup učitelů ke zpracování plánů koresponduje s kvalitou výuky. Z dokumentace je zřejmé, že mezi jednotlivými ročníky je zajištěna kontinuita.

Fyziku ve škole vyučují dva odborně i pedagogicky způsobilí učitelé. Výuka probíhá v odborné pracovní fyziky, která má funkční rozvod elektrického napětí. Učitelům je v učebně k dispozici moderní audiovizuální technika. Kabinet fyziky nabízí kvalitní vybavení pomůckami pro demonstrační i frontální experimenty. Jeho vybavení mimo jiné obsahuje i velkou nabídku videokazet pro výuku, dobrá je i nabídka výukového softwaru v PC pracovní. Oba učitelé při výuce didaktické pomůcky promyšleně a hojně využívají.

Ve sledované výuce byl stanoveny cíle, probírané učivo navazovalo na látku předchozích hodin. Výuka koresponduje se schopnostmi, dovednostmi a znalostmi žáků. Jejím důležitým prvkem je názornost a promyšlené používání didaktické techniky. Učitelé vychází z praktické aplikace učiva, vedou žáky od konkrétního k obecnému. Vlastní tvořivá práce žáků převažuje nad prací učitele. V dynamicky vedené výuce se využívají mezipředmětové vazby, činnosti ve skupinách, práce s odbornou literaturou i samostatná práce.

K prvotní motivaci a získání zájmu žáků slouží informace o harmonogramu činností v hodině. Výrazným motivačním prvkem je fyzikální experiment. Zřetelně formulované problémové otázky mají motivační i ověřovací funkci. Průběžné hodnocení znalostí žáků učitelem je objektivní a má převážně pozitivně motivační charakter. Nevyužívá se vzájemné hodnocení nebo sebehodnocení žáků. Závěrečné shrnutí a zhodnocení práce v hodině provádí především učitel.

Učitelé vedou žáky ke správné obsahové i gramatické formulaci otázek a odpovědí, snaží se je směřovat k vyslovení obecně platných pravidel. Žáci aktivně spolupracují při řešení problému nebo při popisu sledovaného jevu. Dobrou obsahovou i grafickou úroveň má zpracování laboratorních prací. Příznivou atmosféru výuky a zájem žáků o tento předmět ovlivňuje i vstřícný vztah učitelů k žákům.

Výuka fyziky má velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Oblast plánování a přípravy výuky má kromě drobných nedostatků na 1. stupni spíše nadprůměrnou úroveň. Materiálně technické podmínky výuky mají nadprůměrnou úroveň. Méně se daří zajistit odpovídající personální podmínky na 1. stupni. Organizace, formy a metody výuky mají, kromě výuky fyziky, spíše tradiční, pro žáky méně přitažlivou strukturu. Učitelé respektují Pokyn MŠMT ČR č.j. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými poruchami učení v základních školách. Při motivaci a hodnocení ve výuce jsou většinou pozitiva a negativa v rovnováze. Názorné pomůcky a didaktická technika se využívají. Atmosféra ve třídách je dána velmi dobrým přístupem učitelů k žákům. Minimální prostor je věnován rozvoji jejich komunikačních dovedností.

Hodnocení výuky na 1. stupni a ve sledovaných předmětech 2. stupně je celkově na dobré úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy se soustavně a systematicky zabývá koncepcí školy a jejím co nejoptimálnějším směřováním ke kvalitě ve všech oblastech života školy. Prozíravě se zaměřuje na oboustranně výhodnou spolupráci se sportovními kluby v okolí (Spatra, Štvanice), rozšíření nabídky mimoškolní činnosti, zlepšení komunikace s rodičovskou veřejností a prezentace školy na veřejnosti (úspěšné a hojně navštěvované akademie). Narůstající počet žáků za dobu jeho působení ve funkci ředitele od roku 1996, kdy výchozí počet 342 žáků se zvýšil k letošnému školnímu roku na 438 svědčí o úspěšném řízení školy. Roční plán práce je velmi podrobný, dobře strukturovaný. Jeho součástí je další plánování různých oblastí řízení (např. plán pedagogických rad je podrobně rozpracován a také dodržován, vedle toho ředitel svolává dle potřeby pracovní porady, protidrogový program apod.). Ředitel školy v plánu jasně deklaruje cesty a prostředky vedoucí ke zvyšování úrovně a účinnosti pedagogického procesu (podrobněji viz kontrolní systém).

Sledovaná výuka probíhá podle schváleného učebního plánu. Žáci si mohou v rámci povinně volitelných předmětů volit z informatiky či technické výchovy.

Výchovná poradkyně eviduje žáky se specifickými vývojovými poruchami učení, o kterých vede přehlednou a funkční dokumentaci s příslušnými náležitostmi. Práci učitelů s těmito žáky sleduje vedení školy a výchovná poradkyně, která zároveň zaručuje citlivý přístup k ostatním žákům se specifickými poruchami učení, jejichž rozsah postižení nevyžaduje zvláštní přístup. Spolupráce s psychologkou PPP Prahy 7 je podnětná a vstřícná. Její pravidelné návštěvy, konzultační hodiny a vypracované zásady práce s těmito žáky svědčí o promyšlené a kvalitní péči o děti s poruchami učení.

Úroveň plánování je velmi dobrá.

Organizování

Ředitel školy vydal několik organizačních pokynů, které stanovují povinnosti, odpovědnost a práva jednotlivých pracovníků a vedení školy a vycházejí z Pracovního řádu pedagogických pracovníků. Organizační struktura a jasně vymezené kompetence umožňují řízení školy založené na demokratických principech.

Ustavená metodická sdružení na prvním stupni řeší převážně organizačně technické záležitosti. Ze zápisů není zřejmé, zda dochází k naplňování základní funkce těchto orgánů plynoucí již z názvu -

„metodická“. V kompetenci jednotlivých metodických sdružení je příprava kontrolních prací od 3. do 5. ročníku. V práci předmětových komisí sledovaných předmětů na 2. stupni inspekce neshledala žádná výrazná negativa.

Organizace sledovaného vzdělávání odpovídá obecně závazným právním předpisům. Kontrolovaná povinná dokumentace, související se sledovanou výukou, je vedena v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších předpisů. Řád školy stanovuje žákům jejich povinnosti a nezapomíná ani na jejich práva vycházející z Úmluvy o právech dítěte. Z předložených zápisů z pedagogických rad je patrné, jak se konkretizuje a naplňuje roční plán. Počet udělovaných negativních výchovných opatření převažuje nad pochvalami. K tomuto zjištění dospěla inspekce nejen na základě kontroly zápisů z pedagogických rad, ale i na základě kontroly žákovských knížek, kde v některých případech množství, délka a formulace tzv. poznámek nejsou vždy únosné.

Informační systém je propracovaný, cílený k pracovníkům školy, žákům, rodičům i veřejnosti. Velmi dobrá spolupráce je s Radou školy.

Škola podporuje a iniciuje vytváření důvěry mezi učiteli a rodičovskou veřejností. Svědčí o tom i absence písemných stížností. Termíny třídních schůzek jsou předem stanoveny, vedle toho mají rodiče možnost individuálních konzultací s jednotlivými vyučujícími. Vedení školy upřednostňuje otevřenou komunikaci školy se žáky i jejich rodiči, vstřícnost a okamžité řešení problémů.

Přes koncepční nedostatky v práci metodických orgánů na 1. stupni lze celkově organizační strukturu školy hodnotit jako nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy vede pracovníky školy v intencích organizační struktury. Nejčastějším motivačním prostředkem je pochvala či ústní upozornění na případné nedostatky. Prosazovaný liberalismus ředitele se ukázal jen ojediněle jako kontraproduktivní, především v některých složkách kontrolního systému (kontrola písemností žáků, žákovských knížek a tematických plánů). V převážné většině však funguje a stimuluje učitele k solidní a poctivé práci.

Pracovníci školy jsou pravidelně hodnoceni na základě daných kritérií, s kterými byli seznámeni.

Začínající učitelé mají stanovené své uvádějící pedagogy.

Vedení a motivování pracovníků má nadprůměrnou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy zpracovalo plán kontrolní a hospitační činnosti pro letošní školní rok v přímé návaznosti na roční plán školy. Plán je časově strukturovaný, zaměřený nejen na úroveň vědomostí žáků, ale i na metody a formy ve vyučování. Ředitel školy provádí, na základě poměrně početné hospitační činnosti, zasvěcenou analýzu, zaměřenou především na úroveň výuky. Svědčí o tom podrobné zápisy z pedagogických rad. Tato zpětná vazba se příliš nepromítá do činnosti metodických orgánů. Určitá nedůslednost se projevila v kontrole písemností žáků ojediněle i plánování učitelů (viz kapitola 1. stupeň).

Ředitel výstižně a přesně formuloval přednosti a nedostatky úrovně sledované výuky. Analýza problémů se shodovala se zjištěními ČŠI. Je si vědom nepřilíh optimální skladby personálního zázemí 1. stupně, kterou považuje za jednu z příčin nedostatků efektivních a tvořivých postupů při vzdělávání.

Vedení využívá ke své kontrole i evaluačních nástrojů v podobě zahajovacích a srovnávacích testů a prověrek, které vytvářejí jednotlivé metodické orgány.

Pozitiva převažují nad drobnými nedůslednostmi. Úroveň kontrolního systému je

nadprůměrná.

Hodnocení kvality řízení

Ředitel školy prokázal velmi dobré organizační a řídicí schopnosti. Promyšleně a soustavně dbá o materiální zabezpečení výuky. Určité nedostatky jsou patrné v personálním obsazení 1. stupně. Svým lidským přístupem vytváří učitelům i žákům dobré pracovní podmínky. Nerezignuje na kontrolní systém, který deklaruje především jako zpětnou vazbu pro všechny, kdo zabezpečují výchovně vzdělávací proces. Celková úroveň řídicí práce je nadprůměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Inspekční podkladová dokumentace základní školy
- Dotazník pro ředitele před inspekcí
- Povinná dokumentace škol a školských zařízení podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., školský zákon ve znění pozdějších předpisů vztahující se k dílčímu hodnocení činnosti školy
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školních zařízení č.j. 748/99
- Zřizovací listina z 1. ledna 1995
- Výroční zpráva školy za šk. rok 1998/99
- Vnitřní dokumentace vedení školy, metodických orgánů, výchovné poradkyně a jednotlivých učitelů
- Výběr žákovských sešitů, laboratorních a kontrolních prací
- Výběr žákovských knížek
- Hospitační záznamy ČŠI

ZÁVĚR

ČŠI vymežila ve sledovaných oblastech vzdělávání a řízení školy

zásadní pozitiva:

- velmi dobrá kvalita řídicí práce vedení školy
- kvalitní materiálně technické zázemí pro sledovanou výuku
- nabídka výukového softwaru pro matematiku, fyziku, první stupeň a žáky se SPU
- velmi dobrá úroveň výuky fyziky

zásadní negativa:

- nižší využití kooperativních metod práce ve výuce na 1. stupni a v matematice
- nerespektování úprav a doplňků vzdělávacího programu Základní škola v předmětu matematika ve 2. a 3. ročníku

Škola účelně využívá prostředky přidělené školským úřadem a zřizovatelem k zabezpečení výuky 1. stupně a sledovaných předmětů 2. stupně.

Celkově je škola hodnocena jako velmi dobrá.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Marie Poesová
Členka týmu	RNDr. Hana Žufanová

V Praze dne 4. dubna 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5. dubna 2000

Razítko

PaedDr. Karel Domes

.....
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Praha 7	27. dubna 2000	010 668/00-2401
Zřizovatel MČ Praha 7	27. dubna 2000	010 669/00-2401
Rada školy	27. dubna 2000	010 667/00-2401

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	bez připomínek